

Oglasi, pripočela itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojnu, oglaš. itd. talju se naplatom ili položnicom pošt. stacionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu-predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu, u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napuće "Reklamacija".

Čekovnog računa br. 247849.

Telefon tiskare broj 34.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom rastu male stvari, a nezloga sve pokvari". Neroda polovica.

Iskazi svakog četvrtka o

Netiskani dopisi se ne vraćaju, ne podpisani netiskaju, ne frankirani neprimaju. Predplata za poštarnom stoji 12 K u obće, 5 K za seljake, na godinu ili K. 6-- odu. K. 3-- na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Fall.

Pojedini broj stoji 10 h., zao- stali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i opava nalazi se u "Hakari J. Krmpotić i dr. e (Via Sissano), kamo teka se naslovljuju sva pisma i pred- plat.

Odgovorni urednik i izdavatelj Josip Hain. — U nakladi: tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Jedna pametna i jedna luda.

Od svega, što su naši suzemljaci te- lijske stranke govorili i razpravljali na ovogodišnjoj skupštini svojega političkoga društva dne 7. tek. mj. u Piranu, ja sam zabilježio osobito dvoje: izjavu zastupnika dra. Bennati, da u njihova stranka neće ni postojati izmirenja sa stran- kom hrvatskom u Istri te izjavu zastupnika dra. Bartoli, da valja naj- odličnije prosvjedovati i braniti se proti širenju i nariva- vanju njemštine i Njemaca u ovih pokrajinah.

Svaki će samah pojmiti, da je dr. Bartoli izrekao pametnu a dr. Bennati luda.

Ra hrvatske strane se je odavna pri- govaralo Talijanom, da tlačeći naš narod, a otvarajući širom vrata Njemcem, oni primaju guju u njeđro, koja će jim se grdo osvetiti, ali istarski Talijani ostali su uvijek gluhi, barem u javnosti, na te opo- mene, priznavajuć svakako da bi Hrvati mogli imati pravo.

Svi c. kr. uredi u Primorju poplav- ljani su njemštinom i u vidljivih napisih i u tajnom i javnom uredovanju; gdje- god je nješto više Njemaca na okupu, ustro- jene su škole za njihovu i drugu djecu u njemačkom jeziku; društva njemačka raz- granala se posvuda; u Puli svaki trgovac i obrtnik ima tablu sa napisom njemačkim. Proti svemu tomu talijanski glas se nije digao; ali je zato buknila svedjer žestoka bura i nastalo užasno ogorčenje u redovih talijanske stranke, čim je osvanuo koji hr- vatski napis ili čim je koji Hrvat go- vorio na sudu ili drugdje u svojem jeziku. Njemce, jake i od jakih poduprte, puštalo se je nek se bane slobodno u našoj skup- noj kući, a Hrvatu, čim je malo podigao glavu, valjalo je zavrnuti vratom.

Za uzdarje Njemci su privedno po- magali i poimažu Talijane u njihovom zu- lumu proti Hrvatom; ali Njemci su stare lišice. Oni znaju, da će jim posao s Ta- lijani biti konak lahak, jer hoće nesće Talijani su u ovih stranah bez- srednog zaledja, dočim sav pritek puka dolazi od Hrvata i Slovenaca. A da Njemci imaju točno opredjeljen cilj, vidi se najbolje po tome, što su zaposjeli naj- važnije točke: Pulu, Opatiju, Trst, Goricu, a otduda šire svoj upliv i drugamo.

Obzirom na to i Talijani i Hrvati moraju pozdraviti od svega srca rječ dra. Bartoli, koja nekako zvući kao početak novog doba, kad će stanovnici-stariosjedoci primorskih strana i jedne i druge narod- nosti sporazumno i složno znati čuvati svoj postojbinu proti teutonskoj pohlepnosti, proti gostom-bametnikom, koji se rade o dobru ni Talijana ni Hrvata, nego samo o propasti i jednih i drugih. Koliko li ludosti nasuprot u izjavi dra. Bennati! Vidi se namah, da to mora biti uvjek, koji neće da otvori oči pred svjet- lom istine. Tu se netreba varati: Hrvati bivaju stri od preko tisuću godina i sve ne-

volje i sva progonstva nisu bila kadra da jim trag zameću. Pače po zakonu same naravi, Hrvati kao stanovnici gore i šume ili u unutrašnjosti pokrajine, napreduju svedjer prema moru; i danas Talijani, ma koliko se na to srdili, čim stupe iz svojih gradova, moraju nogom na llo, kojim zapovedaju Hrvati.

Osim što je ovo zakon naravi, istina je i to, da Hrvati imaju za sobom i na sjeveru i na istoku dobro zaledje, koje i ako ne daje čvrste pomoći ipak dobavlja svedjer novi i svedjer bolji narodni ma- terijal za popunjenje praznina prouzročeni- prisilnim ili dobrovoljnim raznarodivanjem. Dr. Bennati neće da zna za obstojanje Hr- vata u Istri: njemu se sve svadja najti četiri "dotepeha wikača", za koje narod ne mari. Da bi se bilo ovako govorilo nazad trideset godina, ni čuda: a baš onda se nije tako govorilo, nego se je u saboru i u občinah priznavalo, više za Hr- vate, nego li danas. Talijani su u tom pogledu, misleći da napreduju, nazadovali. Oni, tobožnji naprednjaci, kažu na usta dra. Bennati, da će biti mir u Istri, kad se bude priznalo isključivo gospodstvo Talijana, kad Hrvati budu sutili na sve i svašta, ostajuć jedino robovi grude ili pa- stiri blaga. Zaboravljaju posvema ta naša gospoda, da u Istri ipak Hrvati obstoje i tvore većinu pučanstva, da preko 25 ob- čina danas se nalazi u rukama Hrvata ili Slovenaca; da u tih občinah i u mnogo- brojnih skolah vlad hrvatski jezik, da Hrvati imaju svoja gospodarsvena, kul- turna i politička društva, da imaju svoje novine i svoje knjige.

To sve prezirati i reći, da Istrija jest i mora biti talijanska, a Hrvatom u njoj da je sudjeno samo orati zemlju i pasti blago, to može danas reći samo čovjek duševno holan, čovjek slep pred istinom. Zašto da narod služi narodu, zašto da Hrvat nesmje napredovati ne da bi time izgubio svoje narodno obilježje?

Složnim radom, u međusobnomu po- stivanju, tražeć uvijek ponajprije točke koje nas spajaju, a ne koje nas razdružuju, ne pretjera- vajuć u svakoj malenkosti našeg spora — mi ćemo Istrani, jedne i druge narodnosti, podignuti do blagostanja našu zemlju na korist obih.

To ima biti program rada, to ima biti polje borbe, a ne držanje, puka u sužanjstvu, u tminah neznanstva, u de- moralizaciji.

Dr. I. Z.

Tršćansko pitanje.

Uvaženi zagrebački list "Agrarmer Tagblatt" donaha u svojem broju od dne 13. o. mj. pod gornjim naslovom zanimiv članak o odnosajih u Trstu i u obće u našem Primorju, te ga u hrvatskom prevodu eto i našim čitateljim u cjelosti priobčujemo.

Nitko, komu su poznati iole odnosaj u Trstu, ne dvoji o tom, da postoji žali- bože i takozvano "Tršćansko pitanje". Jedino austrijska vlada, koja bi morala biti najbolje o tomu obaviještena, pričinja

se kao da nezna, da takvo pitanje postoji ili kao da se to nije ne tiče.

Tekar jučer donio nam je brzovav- viest, da je u Trstu 760-lučkih radnika zapustilo radnju i da se tamo otekuju demonstracije. U drugih velikih gradovih imade pokret štrajkujućih uvijek socijalni značaj, dočim je u Trstu posve inače. Tamo se prireduju uvijek demonstracije iz političkih razloga. Radnici, koji štraj- kuju, pripadaju doduše socijalističkoj stranci, nu kod ovog štrajka ne radi se o bilo kojem socijalnom pitanju. Pokret na- peren je proti socijalističkom listu "Il Sole". Radnici nisu zadovoljni sa listom, te zahtijevaju, da ga oblasti obustave. Razlika između štrajkujućih socijalista, kojih nazore zastupa list "Il Lavoratore" i onih, koje propovjeda list "Il Sole" po- stoji u tom, da prvi teže za irendentisti- kimi ciljevi, jesu dakle narодно-talijanskoga značaja, dočim su drugi međunarodni, te napadaju žestoko gradsku upravu, Lloyd, čitavo irendentsko društvo, kao što i dje- latnost službenog socijalizma i "camorre". Boj se vodi bodežem i samokresom. Na oko bježi taj boj između socijalističkih stranica, u istinu pako radi se o odlučno- političkom pitanju, koje sačinjava tršćansko pitanje. Nastojat će se demonstracije možda sada zapriječiti, nu ono, što se ne dogodi danas, može se dogoditi sutra. Ne promjeni li se brzo čitav politički sustav, bili će Trst prije ili kasnije pozorištem demonstracija i izgređa, napram kojim će se događajji prošloga febrara prikazivati kao igračka. Nehaj vlade čini se tim čudno- vatijim, pošto njoj prvi povod febrarskih događajja poznat mora biti, premda se je istoga zabavurilo.

Nesto se mora poduzeti, jer tršćansko pitanje nije osamljeno i jer se isto ne proteže samo na jedno mjesto. Ono obu- hvadća čitavo Primorje, te tršćanski primjer nalazi uvijek odziva također u drugih gra- dovih. Ilustraciju tomu nalazimo u jednom događaju, što no se je zbio u najnovije vrieme u Zadru. U blizini jednog dvorca kod Zadra upriličena bijaše demonstracija, za koje se je čulo poklike: "Viva l'Italia", "Viva Vittorio Emanuele", "Viva Jolanda". Jedan c. kr. savjetnik namjestništva čuo je sve te poklike. Kadno se je kasnije stvar prijavilo državnomu odvjetničtvu, pokušali su irendentiste sva sredstva stra- hovanja, a da prestraše spomenutog sa- vjetnika, da ne nastupi kao svjedok. Sve to pripovjeda se u službenom listu takvom otvorenošću, kakve nismo do sada u Dal- maciji vidjeli i koju se ima valjda barunu Handelu pripisati. Vidi se, da je novi namjestnik prilično jasno odnošaje upo- znao. Nu svako njegovo nastojanje biti će uzaludno, ne bude li se posrećilo, irendentsku propagandu u Trstu uđušiti. Sa riješenjem tršćanskog pitanja bila bi irendenta do koriena uništena.

Tko pako misli, da će riješiti tršćansko pitanje pomoću ponjemčivanja, vara se ljuto. Na žalost podaju se toj varci ta- kodjer odlučujući čimbenici, kojim su da-

*) To je maslo tršćanske cammore. Op. ur.

kako odnosajji posve nepoznati. Sam pokus rješaja takvog pitanja značio bi odstra- niti jedno, a namjestiti drugo-zlo.

U posljednjoj velikoj skupštini druživa "Südmark" izviestije o tom, kako po- njemčivanje u Primorju naglo napreduje. Stavljjen bijaše dapače predlog, da se bu- duću skupštinu obdržava u Trstu. Mi dvojmimo o tom, da su ti napredci u istinu toliki, kao što si gospoda utvaraju, nu po- njemčivanjem nebi bilo riješeno tršćansko pitanje, već bi se stvorilo jedno novo pi- tanje. Svenjemstvo može doduše među trgovci i činovnici nekoje uspjehe doseći, nu ono nemože pričeti irendente a tim manje uništiti ju. Svenjemčaki pokus iz- zvao bi dvostruki odpor proti sebi: odpor irendente i domaćeg slovenskog življa.

Vlada morala bi dakle prepustiti Ta- lijanom i Slovenem, da borbu sami rieše, ali imala bi napram njim zauzeti posve drugo stanoviste nego li bijaše dosadašnje. Nitko ne zahteva od vlade da bude stran- čarska ili da podupire Slovence u onoj mjeri, u kojoj je do sad Talijane podu- pirala. Ne zahtjevamo drugo, nego pravo i pravicu. Vlado strancarstvo za Talijane razvidno je i odatle, kako ona postupa napram Slovincem u pogledu slovenske pučke škole u Trstu. Koja bi druga vlada i dalje trpila takav nered u gradskoj upravi, kao što biva danas u Trstu? Takav municipij bio bi već odavna zaslužio, da se ga razpusti.

Kod razprava u tršćanskom zastup- stvu imala je vlada prigode upoznati slo- venski življaj. Slovinci Trsta poznaju od- nošaje vrlo dobro, te pružaju takođerj najbolje jamstvo za zdravu i dobru upravu. Riešenje tršćanskoga pitanja je moguće samo tada, ako sezakonitim zahtjevom Slo- vencia zadovolji. Slovinci ne zahtjevaju više, jer se čute dosta čvrstim, da sami ostalo učine.

Da se upozna važnost Slovence u Trstu, dosta je, da se poviest Trsta zad- njih 37 godina prođe. God. 1865. bio je prvi put prošlog utorka na žalost umrli slovenski rodoljub Ivan Nabergoj u gradsko zastupstvo izabran.

Njemgovim ulazom u tršćansko gradsko vieće počimlje takođerj pokret Slovence, koji su usprkos neprijaznosti vlade i pro- timbi irendentista, toliko napredovali, da sačinjavaju Slovinci danas življaj, s kojim se mora računati. Taj uspjeh bijaše samo tako moguć, što je njihova borba naravska i pravedna. Naravski razvitak stvari do- nosi sobom, da mora vladu svoj dosa- dašnji smjer zapustiti i osloniti se na Slovence, ili da njoj se je u Trstu i na najgore pripraviti.

Istinita rieč o glagolici.

Ne bismo se latili pera, da pišemo o ovoj stvari, o kojoj kanimo sada par rieči napisati, jer nema razloga i nije ništa neobična; ali pošto je o toj stvari donesao glupi članak, a još glupijeg auktora trš- ćanski "Židov", a po njem i nekoje druge talijanske novine, pa jer su i nekoje naše zovine o tom bile netočno obaviješene,

...daka od prevadjača, komu se pre-
...hrvatski jezik povjeravaju. Među
...rojnimi tiskanica, koje vrve nesmi-
...ni prevodi, stilističkim i tiskarskim
...nikami, navadjamo za primjer samo
...naslov tiskanice, koji glasi u origi-
...Frachtgebühren-Einzahlung
...Wege der k. k. Postsparcassa.“
...tveni prevadjač preveo je taj naslov
...Uplata tovarnih pristoj-
...na popute. k. postarske ste-
...nice.“ U samom oglasu navadja se,
...se dolične blankete za uplatu može
...biti kod „tovarne blagajne“. Jer
...ar u hrvatskom znači megarac, ergo
...vadjač nazivlje osoblje, koje prima
...orno blago tovari ili magarci. Mi od
...se strane kvalificiramo onoga, koji se
...evadjaču narugava hrvatskim jezikom
...noslavno tovarom, a onoga, koji ima
...d njim nadzor, pa za takav hrvatski pred-
...d jamči — njegovim bratom.

Milosrdje don Bazilica. Naš ured-
...bje preslušan pred izražnim sudcem
...Puli radi tužbe don Bazilica, koji se
...lazi uvrijeđenim radi stavke „da zane-
...aruje bolesnike, koji se nalaze na smrt-
...i postelji.“ U podkriepu priložio je svo-
...tužbi dvie liečničke svjedočbe, kojim
...posvjedočuje, da on bolesnike ne samo
...zanemaruje, nego dapače i materijalno
...opupire. Jer smo o dobrom srcu, don
...ilica osvjedočeni, na tu stranu sva
...u čast, nu koliko podupire bolestačke
...servno, o tom se čade razpravljati mnogo.

C. kr. porezni ured u Puli raz-
...je hrvatskim strankam njemačko-tali-
...nske formulare, u kojima bi imali stranke
...li izjavu o osobnoj dohodariji. Upozo-
...jemo sve naše ljude, kojima se hoće
...iliti takove formulare, neka jih povrate
...z opazku, da se jim pošalje formulare u
...hrvatskom jeziku. Gospodinu ravatelju
...pance u Trstu preporučamo neka bi
...o strogi nalog podređenim organom,
...da neka ne provociraju not orično poznate
...hrvatske stranke sa talijansko-njemačkim
...formulari!

„Il popolo istriano“, smradna k-
...petina, koja služi kao glasilo talijanske
...stranke u Istri, donio je u zadnjem broju
...ise sastavaka naperenih proti Hrvatom.
...Medju ostalim piše o zagrebačkih izgredih
...o odboru, koji si je naprilo nalog, da
...u Puli podigne spomenik pokojnoj cesarici
...elisavi, koja je pala žrtvom talijanskog
...bojice. Taj odbor je tra u peti sušmarom
...oko toga smradnoga lista već od svoga
...početka. Osobe, koje se oko toga lista
...upe, peče u dno duše sama pomisao, da
...e u Puli hoće podignuti spomenik au-
...strijskoj carici, koja je bila usmrćena
...talijanskim rukom te toga radi nastoje
...na sve moguće načine, da u odbor za
...spomenik unesu klicu nesporazumljenja e
...da bi se čim prije raspao te tako nebi
...došlo do oživljenja spomenika, koji bi
...prikačio potomstvu „romanskog“ Divić grada,
...ta je bila talijanska ruka ona, koja je
...smartila živi-lik spomenika. — Nu gospoda
...ko „Popolo istriano“, koja služe Bogu i
...vragu, neimajuć odlučnosti da o tvoreno
...e i ravn o stupe u broj proti spomeniku
...austrijskoj carici i kraljici u Puli, skrivaju
...za neudžne svetce Cirila i Metoda te
...hrvatski sastavljene oglase na mašu-za-
...ušniku, koje je odbor za spomenik dao
...iskati uz talijanske i njemačke te pribiti
...za zidove u Puli, nakon toga, što su si
...pravitelji „Popolo istriano“, koji imaju
...za zakupu oglašavanje, dali za iste oglase
...mnasto platiti pristojbu priljepljenja. I
...akva čeljad namiče našem narodu tali-
...jansku kulturu!

Novo društvo u Puli. C. kr. na-
...jestništvo u Trstu potvrdilo je pravila
...novoustrojenog društva „Savez među kot-
...arskim radnicima“ u Puli.

Hvala Bogu! Ovih dana primili smo
...Berlina omot „sa sljedećim naslovom:
...Herrn J. Krmpotić Co; (prije A. Gabršček)

Pola — in Russland. „Hvala Bogu!“
...usklidusmo kod primitka omota, što smo
...tako preko noći njemačkim mostom do
...Adrije premješteni u Rusiju i to sve bez
...razvika ruske trobojnice. Kolika ironija za
...škribače oko „Popola“, kojega stranka,
...uprkos tome što je u Piranu razvila tali-
...jansku „tricoloru“, nalazi se jošte uvijek
...u Austriji!

Iz Altare nam javljaju, da će presv.
...biskup Flapp posjetiti i njihovu obćinu
...sa ovim moli sve Alturce, neka tom
...prilikom muzevno stupe pred presvietloga
...te mu otkriju svoje jade i nevolje, koje
...jih tište.

Sajmište za blago u Kanfanaru.
...Zemaljski odbor u Poreču dozvolio je ob-
...daci Kanfanar, da sklopi zajam od K2000,
...da uzmogne urediti prikladno sajmište za
...blago.

**Podučavanje u hrvatskom i nje-
...mačkom jeziku** preuzimlje jedna gospo-
...djica uz vrlo povoljne uvjete. Naslov kod
...naše uprave.

Pazinski kotar:

**Krnjelako-talijanske spletke u
...Tinjanu.** U ovoj našoj obćini imadu se
...do mala obaviti novi obćinski izbori. Do-
...maći krnjeli i izrodi obratise se na krnjelo
...i odpadnici u Pazinu i u susjednih mje-
...stih moleći ih za pomoć proti hrvatskoj
...stranci, koja vlada uzorno onom obćinom
...i kojoj je na čelu velezaslužni i poštivni
...načelnik g. Šime Defar. Oholi i zavidni
...krnjeli te prodani im odpadnici dadeše se
...na posao nebi li ovu našu obćinu iztrgli
...iz poštenih narodnih ruku. Kamuš i Mraki
...pišu pisma na sve strane, šalju svoje gon-
...čine po čitavoj obćini, prose, mole i groze
...se onim, koji su im dužni, ili koji su inače
...od njih zavisni. Ovim talijanskim agit-
...atorom pridružio se je konačno i moto-
...vunski posjednik Antonio Corazza, koji
...šalje u tinjansku obćinu dvoje vrsti
...pisama, t. j. jedinim pozivlje one, koji su
...mu dužni, da mu dug plate ili da glasuju
...za izdajničku stranku, a drugimi koji su
...mu jednom dužni bili, piše zatvorena
...pisma, kojimi ih pozivlje, da glasuju za
...talijansku stranku. Jedno od takvih pi-
...sama stiglo nam je u ruke i glasi se u
...hrvatskom prevodu:

Motovun 1. septembra 1902.
Gospodine!
Obzirom na teško i nesnosno stanje,
u kojem se nalazi vaša obćina, potrebno
je da izadje iz budućih izbora takvo za-
stupstvo, koje će si u istinu na srce uzeti
sudbinu i velike potrebe onog pučanstva.
Neplašite se groznja bilo s koje strane,
već dajte vaš glas puštajući se voditi je-
dino od vaše savjesti. Svi se sakupite oko
gosp. Venceslava Crismaniča, njega pitajte
za savjet, u njega pouzdajte se. Njegovo
poštenje, njegova sposobnost te velika
ljubav, koju izkazuje — kako vam je po-
znato — obćini, jesu vam jamstvom, da
će se on brinuti za vaše koristi, i samo
za vaše koristi, nikada za svoje.*
Uplivajte na vaše rođjake i prijatelje,
da uzmogne čvrsti brojem i slogom sa
stalnošću postignuti ono, što mora ležati
na srcu svakog dobrog Tinjanca.
Prihvataćm zgodu da vas srdačno
pozdravam.
Antonio Corazza.*

Pa neka nam tko kaže, da se nije
sviet preokrenuo. Eto, odlučan Talijan,
motovunski posjednik Corazza radi dušom
i čtelom za hrvatsku obćinu Tinjan! Hoće
li plemenitijeg srca nego li je Coraz-
zovo. On nespava, on nejeđe, on nepije
jedino radi brige za našu obćinu. A tako
ni pazinski krnjeli, šarenjaci i prodanci.
Svi ti misle i snuju, kako bi spasili hr-
vatsku obćinu Tinjan. Svi ti rado iz pet-
nih zllah za najpoštenijega tinjan-
skog Hrvata Venceslava Crismani-
čiča. A siromah Venceslav im vjeruje,
da će ga učiniti načelnikom. „Siromašni
Venceslave, ala si kratke pameti. Tebe, da
...*) Zasto se Corazza nebrini za svoju obćinu,
...gdje se događaju prevare i aloparstva? Op. Ured.

će krnjeli i talijanski iz Pazina i Motovuna
za načelnika u Tinjanu? Aj jok! Ti njim
služiš samo za čuvenu, okolo koje se sa-
kupljaju lude i neoprezne plitice. Čuvenu
baciti će u kut, čim budu plitice pohva-
tane. Tebe će tada — moj Venceslave —
inbalsamat, pak postaviti na šušit. Nevidiš
li i sam, kako te već sada za nos vode? Ne-
čuješ li mudre rietiti tvoga vriednoga
otca, koji će s hrvatskom poštenom stran-
kom, proti tebi, proti vlastitom sinu, proti
odpadniku glasovati.

Ni starina stric ti Simo nemože s
tobom, odpadnikom hrvatske stranke —
ako imade još onu bistru pamet, koju je
imao u službi nezaboravnih naših biskupa
Dobrile i Sterka. Uz sebe neima taj od-
padnik hrvatske stranke nijednoga odlič-
noga rodojuba već ga zagovaraju i pre-
poručaju najljući narodni protivnici. Na-
šim Tinjancem nije dakle izbor težak
između poštene hrvatske stranke i iz-
među onih nesretnih stvorova, koje pre-
poručaju Corazze, Mraki, Camussi, Depiere
iđ. Ovi Talijani nemogu absolutno našega
čovjeka preporučiti; oni mogu preporučiti
jedino svoga ili kojeg našeg odpadnika i
izdajicu, a mi bismo htjeli viditi onoga
poštenoga Tinjanca, koji bi pošao glosa-
vati za izdajicu, bio on Petar ili Pavao.

Iz Tinjana doznajemo da će se onamo
vršiti izbori za novo obćinsko zastupstvo
dne 24. i 25. tek. septembra. Talijansko-
mačja stranka se pripravlja već poldru-
godinu na te izbore, služeć se najogavni-
jima sredstvi, dočim naša narodna stranka
će protivnike dočekati svojim značajem i
poštenjem.

**Upls u c. kr. pripravnici za uč-
...teljišta u Pazinu** obavili će se dne 20.
t. m. j. a nauk će započeti dne 22. sep-
tembra t. g. — (Tu viest primili smo
brzobjavno iz Trsta. Originalni brzojav
glasi deslovno: „Moratite po mogućnosti
u danasnji broj upisivanje u c. kr. pri-
pravniku za učiteljišta u pazinu bit će
20 nauk započeti 22 septembra. —
Josip Bacic voda“. Eto, kako c. kr. brzo-
javni činovnici poznavaju hrvatski jezik!
— Ur.)

**Materinski jezik i talijanska gim-
...nazija u Pazinu.** Listajući po ovogo-
dišnjem izvješću talijanske prkos-gimna-
zije u Pazinu pade nam oko na rubriku
„lingua materna“ (materinski jezik). Kakvi
pojmovi mora da vladaju tamo o „mate-
rinskom jeziku“, vidi se po tomu, što od
mnogih sinova hrvatskih matera iz istar-
skih sela sa mo jed an je zabilježen sa
materinskim jezikom: slavo, čime su
valjda htjeli reći: hrvatski. Ostavljajuć
druge slučajeve, kojih imade sila božja iz
svih krajeva Istre, istaknuti ćemo danas
samo dva u dokaz, da se na onoj gimna-
ziji nevažaju istrgnuti iz srea mladica
najsvetija čustva.

Poznajemo obitelj Mišana iz Bo-
kordiča na Sanvinčestini i obitelj Zuc-
con-a (Matesine) iz Pamera na Puljstini;
znamo da i u jednoj i u drugoj se ne
govori inače nego hrvatski, a da
mačke (u svojim liepim modram) nisu s
djecom govorile nikad drugačije
nego hrvatski. Mislihi smo, i to pra-
voni, da će barem mladici Mišan i Zuc-
con biti zapisani sa hrvatskim materinskim
jezikom; ali eto, u programu kaže se da
je sam o jedan, a ne kaže se koji.

Vriedno bi bilo pitati ravnateljstvo
one gimnazije, koji je djak izjavio svojim
materinskim jezikom hrvatski i zasto se
nepodučava mladice, da moraju istinito
navesti jezik koji su naučili od svojih
matera, dok su još sisali mljeko sa dojka
njihovih. Svakako zapisan je za Talijana
ili mali Mišan, čijemu otcu Talijani go-
vore „šcavo“ ili sin delegata pomerskoga,
koji je njekom prilikom na sudu izjavio
očito, čisto i bistro: „talijanski umijem
za silu, ali Vi me pitajte hrvatski“. Si-
novi seljaka-gaćara i matera koje sa ka-
nicom pašu, ne mogu biti Talijani uz sve
talijanske gimnazije.

Iz Lindara nam pišu: Novom skol-
skom godinom, koja je počela 1. sep-
tembrom, smjestila se je škola u novu
školsku zgradu, koja je sagradjena tik uz
cestu na liepomi i visokom mjestu. Sazi-
dana je solidno po domačem majstoru
Mate Česiću. Učiteljski je stan baš udoban,
a školska soba prostrana sa malom po-
griješkom didaktično-pedagoške naravi koja
se gubi u moru liepog pokućstva i točne
radnje. Proteljem je tabla sa napisom
„Narodna pučka škola“. — Mnogo se je
htjelo vremena, dok se je sazidala ta nova
škola, jer se stanovništvo tomu zubima i
noktima protivilo, misleći, da zadostuje
stara soba kao što i do sada. Bilo je
onakvih, koji su kazali: „Nijedan od do-
sadašnjih učitelja nije umro u našoj školi,
pa mislimo da neće ni ovi“. Da je zbilja
bila potrebna nova školska zgrada, doka-
zuje nam bilježka učinjena od pok. Antuna
Fabrisa, svećenika, lindarca, koji je u po-
manjkanju redovitih učitelja učiteljevao
na tamošnjoj pučkoj školi. Godine 1879.
naime ubilježio je on u ljetopisu, da škola
ne odgovara svojim zahtjevom ni sa strane
zdravstvenog ni sa strane didaktičkog gle-
dišta. Sada, nakon toliko godina imademo
novu školsku zgradu, koja na vratima
Lindara pokazuje svietlu, da je tamo narod
nekoliko napredovao. Stranac, koji prodje
ovuda imati će posve drugi pojam o sta-
novništvu toga sela, jer neima vjernijeg
zrećala za spoznanje umnoga i čudorednoga
naroda, nego li su mu škole njegove.
Njima pokazuje narod, pokazuje grad, što
je i koliko do sebe drži i što želi da iz
njega bude. Pučka škola ima veliku pro-
svietnu zadaću za narod. Ona ima narod
usposobljavati za svestrani čovječanski na-
predak, ima krčiti put i temeljem biti
ukupnoj umnoj i moralnoj izobrazbi čov-
ječjoj: a pučko učiteljstvo je nosilac te
velike zadaće, ono je stjegonoša i prosvjete
svoga naroda. Divne tegobne i mučne za-
dace! Može li smrtnik pomisliti, da su
njegove slabe sile dorasle takvoj uzvišenoj
i gorostasnoj zadaći? Ne! to je zadaća
samo za mnoge udružene glave, za mnoga
udružena i jedina srea. Učiteljski se rad
mora temeljiti na obiteljski odgoj, do sada
u obće zanemareni, a mora imati i mor-
alne pripomoći inteligencije inače je:
Turco alla predica. Dobro kaže naš pjesnik:
Ako crkva, dom i škola svoje sile slože,
Budućnost se onda bolja otevat će može.

Porečki kotar:

Piranski načelnik odsuđen. Ne-
davno priredili su u Piranu svečanost na
korist zlosretne „Lega Nazionale“. Tim
povodom bijahu ukrasene zgrade, privatne
kuće i trgovci cwiećem i zastavami u bojah
Italije, t. j. crveno-bielo-zelenih. O tomu
bijaše ubavičestena politička oblast u Kopru,
koja je odmah povelu izvide i na temelju
istih odsudila piranskog načelnika i ze-
maljskog zastupnika c. kr. bilježnika dra
Bubba na globu od 60 kruna; osim njega
bijahu odsuđeni na globu sljedeći gra-
đjani: Rudolf Movia i Fran Comusso
svaki na 40 kruna, L. Rosso, Niko Za-
rotti, Silio Tamaro, Jakov Petronio, Ro-
mano Lion i Guido Trevisini — svaki na
20 kruna globe.

Iz Zamaska na Motovunčini pri-
mamo viest, da je tamo preminuo u Fi-
nedi dne 7. t. m. j. vrli mladić Josip Ma-
tijašić od Josipa, naš predplatnik, u cwieću
svoje mladosti, 25. godini života. Toga na-
rodnoga kremenjaka ugrabila nemila smrt
neodčekivano na sveobću žalost tamošnjega
pučanstva. Tri dana nakon njegove smrti,
nemila smrt ugrabila i starijega oženje-
noga brata, koji je ostavio ženu sa troje
dijete. U toj u istinu nesretnoj obitelji
jošte uvijek bolest, a dao Bog, da poštedi
ostale ukučane.

Iz Porečke biskupije pišu nam 15.
o. m. j. U jednoj župi ove biskupije iz-
praznjeno je već duže vremena mjesto
župnika. Tako izpraženih župa imade
— kako vam je poznato mnogo, jer presvj-

biskup Flapp neće da popuni dotična mjesta sa stalnim svećenici, kojim se pak nemože po miloj volji zapovjedati. On voli duh. pmoćnici i župe-upravitelji, koji moraju biti ponizni i pokorni kao janjčići.

U rečenoj župi nalazi se također župe-upravitelj, kojega bi stalno biskup župnikom imenovao, kad bi ga puk holio — jer talijanski čuti i radi, kano i reformatori u tršćansko-koparskoj biskupiji. On se doduše preporuča lievo i desno svojim župljanom, koji za njega mare kano i za lanjski snieg i koji bi ga radje vidili na vrhu Učke nego li u svojem mjestu. Znajuć, da ga župljani nemare — stao im se preporučivati tim, da će biti gospodski pogošćeni svi oni, koji budu za njega glasovali. Zli jezici kažu, da ima u tu svrhu pripravno više hektolitara vina, koje čeka izbor svoga vlasnika.

Poznavajuć ono čestito naše pučanstvo, nadamo se, da se ono neće dati obećanjem omamiti, već da će ako bude do izbora došlo, birati svojim župnikom u svakom obziru uzornoga svećenika i pastira.

Za dogradnju željeznice Trst-Poreč-Kanfanar. Zemaljski odbor u Poreču dostavio je c. kr. ministarstvu željeznica u Beču sljedeći zaključak, stvoren od sabora u sjednici dne 10. julyja o. g.:

1. Oponovlaštuje se zemaljski odbor, da preuzme naprama ministarstvu željeznica a iz zemaljske zaklade jamstvo za gradnju ceste iz Poreča na Morgane na temelju tehničke osnove, odobrene ministarskim dopisom od dne 28. maja 1901.

2. Oponovlaštuje se nadalje isti zem. odbor, da predumji istomu ministarstvu potrebitu svotu za podrobne radnje na pruzi Poreč-Kanfanar uz povratka osjegurana ministarskim dopisom od dne 21. junija 1902.

Koparski kotar:

Ustoličenje presvj. biskupa Nagla u Kopru. Novoimenovani biskup dr. Nagl, koji je bio onomadne ustoličen u stolnoj crkvi sv. Justa u Trstu za tršćansku biskupiju, biti će ustoličen za koparsku u sustolnoj crkvi u Kopru u nedjelju dne 12. oktobra o. g.

Iz Sluma nam javljaju, da je tamo dne 6. t. mj. u 8 sati večer grom udario u dvor neke kuće te ubio tri vola. (Dopisnik nejavlja, čiji su bili volovi. Ur.)

Voloski kotar:

Talijanska kultura u Lovranu. Od tamo primamo: Nije tomu mnogo vremena, što se u našoj čitavnici „Danica“ osnovalo tamburaško društvo, kojeg je svrha, gojiti glazbu, vedriti duh i plemeniti srca. Kande nigdje u Istri, tako ne može ni ovdje krpiti talijanska kamora ma nijedno plemenito hrvatsko počelo. Našim tobožnjim Talijanom smrdi narodno glazbalo „tamburica“ kao vragu tamjan. Za to su digli celu kalabrežku vojsku proti tomu društvu u svrhu, da ga unište. Ali utamo, da delaju račun bez oštara.

Ti abesinski junaci napadaju ovih dana u raznim talijansko-liberalno-židovskim novinama naše tamburaše, Hrvate i njihov narodnost na najpodliji način. „Židovčicu“ iz Trsta pridružio se i onaj talijanski smrad u Pulji, a nije uzmanjkala ni teta „Jambrožija“ iz Matulji. Ovi tri smradu su izgradili svega i svaćesa na vriedne Hrvate i Hrvatice u Lovranu, a nisu poštedili ni čestitog nam g. kapelana. Židovske i liberalne novine istarske kamore, mogu pisati što im drago; klevetati i lagati je njihov zanat. Smradu pak u Matuljah preporučamo nek mete pred svojim pragom. Kao što ti tobožnji lovranški Talijani po novinah klevetu i blato bacaju na hrvatsku narodnost, tako čine i kod kuće u Lovranu. Divljakih napadaja ne manjka. Čovjek bi mislio, da je među divljacima u Africi. Tudjinci se zgražaju nad tom kalabrezkom kulturom i više njih zapušaćto mjesto.

Protli Hrvatima, osobito tamburašima, se neprestano demonstrira. Pjeva se gadne, izazivne talijanske, protiaustrijske pjesme. Čuje se smradnih i gnusnih priponka, te podlih izraza, kao n. p. „porchi scavi“, „prasci, porchi itd. Da nije došlo 11. i 12. t. mj. do sukoba i zlih posljedica, mora se zahvaliti jedino mirnoj čudi i ustrpljivosti Hrvata. Na večer, dne 11. t. mj., kad su se tamburaši i čitaoničari mirno kući vraćali, poslužili su ih naši Kalabreži i narodnog si oružja — kamenja. Pogodili su i jednu tamburašicu, ali na sreću bez ikakve ozlede. Drugi dan za tim, sabrala se opet plaćena divljaka vojska pod takozvanom „ložom“, kraj čitaonice, te se htela najbrže opet poslužiti kamenjem, ali taj put im nije pošlo za rukom.

Na sve ovo gleda slavna mjestna policija mirnim okom. Dakako, jer se radi proti Hrvatom. Zandarmerija, občina (u kojoj se dakako hrvatski govori), se za sve te trice ništa ne brigaju. Pritužili smo se već po drugi put i na občinu u Lovranu i na c. k. kot. poglavarstvo u Voloskom, ali bez uspjeha. Tako se postupa sa Hrvatima posvuda, a i u Lovranu. Ako pak dodje do sukoba i zlih posljedica, bacea se uvijek krivnju na Hrvate, a kalabreško-poprdilska „razza“ je uvijek neđužna.

Narodnjak.

Izložba i nagradjivanje blaga u Podgradu vršilo se je dne 1. o. mj. u prisutnosti predsjednika kotarske gospodarske zadruge g. Antuna Rogaća kao predsjednika osnovateljnog odbora te gg. odbornika Prebilića i Stančića. Službu strukovnjaka vršili su: odaslanik zem. odbora g. V. de Franceschi, odaslanik namjesticitva gosp. Celso i odaslanik gospodarskih zadruga Voloskog kotara g. Buhnić. Na izložbu dovezoh 14 bikova, 7 krava i 15 junica. Nagradjeno bijaše 6 bikova, 3 krave i 3 junice; svi nagradjeni primili su 600 kruna. Osim toga primilo je 11 gospodara odštetu po K 2 za prigranu blago iz daljine. Uspjeh izložbe zadovoljio je koli osnovateljni odbor toli tamošnje naše gospodare.

Natječajni oglas. Razpisuje se natječaj na mjesto poštanskog poslovača pri c. kr. poštanskom uredu u Francićima (III/4) uz pogodbu i polaganje jamčevine u iznosu 400 kruna. Sa rečenim mjestom skopčane su sljedeće pristojbine: godišnja poštarska plaća K 550; za uredovne potrebe god. K 140; za sadašnji pauzal za službe u iznosu K 504 godišnjih za uzdržavanje trokratnog svakdašnjeg hoda pjeske izmedju Francići i Matulja stanice i za uručenje u mjesto. Dolične molbe treba podastrieti ravnateljstvu c. kr. pošte i hrzojavi u Trstu u roku 3 sedmice. (Broj 37.723/1902.)

Iz Lovrana nam pišu, da se sada radi tamo živo oko gradnje nove luke. Piranske ladje voze kamenje, kojim se puni more na onom mjestu, gdje će se prduljiti mul. Te radnje jesu vrlo potrebite kao i one u staroj luci, koja neodgovara svojoj svrsi jer parobrodi nemogu pristati već se moraju putnici ladjicama ukrcati i izkrcati. Nedavno boravio je tamo ministar trgovine barun Call, koji je pregledao te radnje i koji ima tamo svoju obitelj u vlastitom dvoreu. On je nakon kratka boravka odputovao ostaviv obitelj, da i nadalje uživa krasnu našu prirodu.

Lošinjski kotar:

Pišu nam iz Baške. Dne 7. i sljedećih dana mjeseca septembra bila je Baška pozorištem neobičnog slavlja. Pohodio nas je presvjelti biskup dr. Mahnić, koji je uz pastirski pohod posvetio hodotastnu crkvu bl. Dj. Marije Goričke.

Crkva je podignuta milodarima pobožnih hodočasnika već od davnih vremena, ali ju je zub vremena bio već dobro otkrošio. Našem župniku vlč. g. Andrijičiću i pade na um, ne bi li ju u učinio dostojnom hodočastnom crkvom i pozove domaće umjetnike i graditelje, koji su taj

sv. hram doista učinili dostojnim prebivalištem blažene Gospe.

Svojim kistom vještacki ju je okitio slikar g. Marko Antonini, koji već dulje vremena boravi u hrvatskoj priestolnici, bielom Zagrebu. Slikao je sve „a fresco cristallizzato“, što je njegov vlastiti izum. Ako se obistin, kako nas uvjerava, da njegovom načinu slikanja ni malo ne štetiye tako zvana slana, to će mu biti crkveni nastojnici veoma zahvalni, koje inače mori velika briga, kako da uživaju svoje crkve.

Crkvu liepo rese dva pokrajna oltara, koje je izradio naš domaći graditelj g. Mate Jurinović iz Baske. Mi vruće preporučujemo častnom svećenstvu gosp. Jurinovića, koji znae uz malu cenu izraditi ukusne oltare i spomenike.

Na oltarima odsievaju dvie krasne slike: sv. Ane sa kćerkom Marijom i sv. Josipa sa dječakom Isusom. To su dva impozantna djela našeg glasovitog slikara Medovića, koji je u slici sv. Ane dao duoboki izraz pobožnosti, koja podučuje svoju kćerku u istinama sv. vjere. Posebno nam je omilila originalna slika sv. Josipa, koji u svojoj siromašnoj radionici zabrinuto gleda, da sdušno ovrši djelo, kojim će prehraniti svetu obitelj.

Nemožemo mimoiti ni domaćeg stolarskog vještaka, g. Margana, koji svojom radnjom podaje liepi utisak čovječjem oku.

Doista mi Baščani nemožemo drugo, nego da se posnimmo s našom crkvom, koja: poduzatnošću našeg župnika služi nam na čast i ponos. Izražaj ciele nutrinje zove te na svetu pobožnost, u kojoj moras odstraniti sve svjetske misli i sinovskom ljubavlju pasti na koljena pred onu „Zvezdu mora“, koju smo toliko puta zvali u pomoć lutajući uzburkanom pućinom.

Da bude ta pobožnost još svetlija, udostojao se je naš presvjelti pastir, da ju posveti, te bude stanovanjem i prebivanjem samo i jedino za Mariju.

Drugi dan na blagdan Gospe počastio nas je presvjelti sa svećanom pontifikalom sv. misom. Crkva je bila dućkom puna, a što nije moglo u crkvu, to se je poredalo oko crkve. Bilo je hodočasnika iz svih sirana našeg otoka, koji su pohrili k nebeskoj Majci i da čuju glas svog milog pastira. Podigne se presvjelti na propovjedniciu, a svaciye oko upre u njega, kano gladne i žedne djece skupljene oko oca, da čuju od njega rieči ljubavi i utjehe. Bile to rieči ljubavi, koje su oči sviju vjernika orosile srebrnim suzama. I ove suze, koje su izlazile iz srca slušaoca, sakupi dobar pastir i prikaze ih Bogu na oltaru, veleći: „Primi sveti Otče, vsemogi večni Bože!“ Primi suze ovih nevoljnika, ovoga biednoga ali dobroga naroda! Neprijatelji Tvoga imena i Tvoje slave maue već toliko vjekova Tebi vjerni narod, koji je krv svojku lievao, da visoko uzdrži sveti križ, znak svoga spasenja.

Presvjelti biskup zadržao se je još i trećeg dneva kod nas, a mi bili uz njega blaženi. A kako i nebi?! U njemu smo gledali anđela božjega, anđela utjehe, koji poima bol i nevolju siromalja. Vidimo u njemu milosrdnog Samaritance, koga nam Bog podade, da nam vida teške rane biednog i nevoljnog stanja. Oh, kako je bilo milo gledati, gdje vjerni puk na koljena pada prosivši u njega blagoslovi! Njegovim blagoslovom, njegovim ljubeznim pogledom zaboravljao bi hjednik na nevolje, koje ga biju, — smatrao se sretnim.

„Stella d'Italia“ framazunske rulje gleda, da skući hrvatskog seljaka pod jarmom svojih iredentinih ideja, a na čelo da mu utisne trokut vječnog suzanjstva; ali Svevišnji ne zapušta svoje vjerne. Poslaoh nam je dobrog i hrabrog pastira, koji čuva svoje stado od nasrtaja proždriživih vukova. I ta „Stella“ okrenula je svoje striele na pastira, misleći: udarit ću pastira i rasterati ovce. Ali svi njihovi paklenski naumi i navale bit će bezuspješni,

jer što više napadaju na presvjeltog pastira, to on sve veću ljubav pribavlja sircima svojih vjernika.

Dne 10. rano u jutro uz zvonjenje zvonova, grmljavinu mužara i burnu jeku živio-klica odputovao je presvjelti parobrod put Krka. Bilo nam tada nekakajno i tjeskobno pri srcu — osjetili se sami, ostali bez oca. Ali ne! Uspomena njegovja bit će uvijek medju nama, a u njegovim sircima podignut ćemo mu vječni spomenik duboke harnosti i sinovske ljubavi, hvaleći Bogu, koji nam je dao tako dobra, hrabra i odvažna pastira!

O demonstraciji u Malom Lošinjju primamo sljedeće potankosti: Presvjelti biskup Mahnić došao u Lošinju prigodom odlazka Njegovog Veličanstva. Na 4. t. mj. odputovao je parobrodom „Crikvenica“ put Cresa. Pri odlasku našlo se na obali prilično naroda, nekoliko svećenika te nekoliko odličnijih naših ljudi. Med narodom i baš u jednom posebnom kupu bilo je desetak poznatih nespasjenjaka, a na čelu im poznani Katarinić. Netom se je parobrod nekoliko metara odalečio od obale i jedva se bilo odvezalo uže s krme, nastane na kraju zaglušno zviždanje od strane rečenih nespasjenjaka. Narod ostao upravo zapanjen te ogorčen kad je vidio, protiv čemu je ta demonstracija upravljena bila. Zviždulini odletili bi bili onog jutra stalno u more, da se nije našlo nekih naših trieznijih ljudi, koji su narod mirili. Gospodin c. kr. kotarski poglavar Skarpa, koji je također onim parobrodom putovao, osvjedočio se osobno, o koje strane dolazi smutnja u Lošinju. Kod svakoga odlazka i dolazka parobroda vidi se po koji taj redar, ali kad znaju, da će talijanaši demonstrirati, tad ih valjda magla nekamo odvuču. Valjda je takova naredba. Ufamo, da će c. kr. oblasti upoznati pravostanje Lošinja, uzvati naše prave i temeljite tužbe, te nam podati takoro redarstvo, koje će znati vršiti svoju službu. C. kr. kotarski glavlar, g. Skarpa, se sjeća sigurno onog glasovitog i po njemu istomu toli hvaljenog občinskog oglasa od 9. februara t. g. br. 257, koji glasi: „Resta severamente proibito ogni atto, che potesse turbare la quiete pubblica od in generale arrecare disgusto ai cittadini e ciò nell'intendimento di conservare quel decoro che deve essere proprio di un luogo civile e specie nei luoghi di cura“. Gosp. Skarpa je gornji oglas pohvalio pred trojicom lošinjskih građana te izjavio, da se u onom posve slaže sa načelnikom. Nu uprkos tome oglasu te za boravka samoga gosp. kapetana Skarpe u Lošinju tri puta su se talijanaši teško ogriješili o gori rečenog odluka: i to prvi put vridajuć na trgu velečasnoga kurata iz Čunskog; drugi put sveučilišne djeke iz Zagreba, a treći evno sada, vriedjajuć našeg miloga biskupa. On se stalno svega toga sjeća, te radi toga se nadamo, da će on strogo postupati proti izazivaćem neredu, u smislu po njemu pohvalnoga oglasa.

Gosp. Pavlu Gerolimichu, upravitelju parobrodarskog društva „Navigazione“ vapore eredi di C. cav. Gerolimich e comp. s., preporučamo, neka pripazi na svoga sina i da mu ne dopusti vriedjati strance, jer tim škodi ugledu cielog Lošinja i svoga oca, a mogao bi škoditi napredku istoga društva. Toliko za danas.

Iz Cresa pišu nam 10. o. mj.: I Cresa, javor-grada, evno vam osim onih svojedobnih podataka o hrvatstvu ovoga mjesta, koji su priobćeni u cienjenoj „N. S.“, još i historički dokaz, da nije Cretalijanski, kao što ga naši talijanski „historičari“ hoće, da prikažu nadurveno svojoj pseudointeligenciji i nosiocima talijanskog t.a.m.n.g. svjetla.

U našem mjestu ima naimo jedno ploča s glagolskim nadpisom u proćelju crkvice sv. Magdalene, ali je na žalost tako čašćena, da nema na njoj do li nekliko slova, koja se mogu proćitati, je je ta ploča na dva mjesta okrnjena, što

moglo dogoditi... koji svojim... dužnostih na... svakojakih ni... se po njihovi... zovu, što li... mora na sve... inosti... Ali... mena te sve... u plati... leži... onda, bi da... ah uzdana... je toboje vidi... jani billi, a ka... i bje... to... a za... izjed... no... nisto nam... adska vrata, sv... rjajkoj vladi, ko... la iskaleti... on... gradsku vrata... nemarili, da ju... ka valja... ne... alata“ biti još... sla, da u Cres... letom pismu... dade na kakti... vrjeti i istini... rem u ovakim... ni mjesta. Ali... više zelena... Morda... ina... akva... ostove... je jednom i... raditi... da... roni svetom pi... Dakle i ako... kakom je on... stari živilji... sv... jevoljiti ljudi... dušu; nego i sv... stivali oni d... vlasti amo slala... ti je sada? Sad... itelji“, da od... mora predati... i da se svi vi... i kina, te d... odiele, da se... i smratu čovj... netom i učinili... Paukom, za k... rija); kao za... čemo se ma... ulični kao „pust... Pogreb... petka odzlio... bito Slovinci... im Hrvat... i praku g... roda skupilo... da ga nebij... sprovoda... njakih pri... zastupnici p... Zitnik: i ravn... svi slovenski... nadalje zemi... najstije iz... političko... istarskoga... Spincić i Ma... na pogreb d... koji se nalaz... kapetan Rebi... osoba svijr... dobe: Pjesm... stanom, u cr... vako družt... predvodio d... magaća, doč... čenika iz Tr... govornje je... Edmoš... M. Maud... slovenski na... i obiljež... je pokojnik... opisav njego...

88-95 itd. I tako od onih 16-090 lira po-
dano je bilo strajkujućim seljakom tek
1172. lire, dakle ni četinašti dio, pa je
stoga naravno, da je tužno zavedeno se-
ljačtvo pretrpjelo glad i svaku nevolju,
dok su se „požrtvovni“ kolodvođe vozicali
na tramvay-u i željeznici, ubirući za svoje
bezposličenje nagradu, dnevnice i trošak
uzdržavanja.

Posljednje nesretnog političkog
sustava u našem Primorju. Jedan gra-
dački list javlja, da je u Rimu ustrojen
„Tršćansko-istarski odbor“, komu je s
jedne strane svrha, da talijanski narod
slikom i pismom razdražuje proti Austro-
Ugarskoj, a s druge da potiče neprestano
talijansku vladu na njezinu tobož dužnost,
da osvoji Trst, Istru i južni Tirol. Ne-
davno je izdao taj odbor proglaš, kojim
odkriva svoje težnje. U proglasu tvrdi
odbor, da stanovnici Istre osjećaju istu
ljubav za talijansku vladajuću kuću kao i
Talijani. Radi toga poziva pučanstvo Istre,
da se sjedini sa Italijom. Tudje vlade
(čita: Austrija i Njemačka) tjeraju Italiju
na bezplodna poduzeća u Africi, kušajući
ju odaljiti od jadranskoga mora, koje je
njezino neprieporno vlasništvo. Zatim pod-
sjeca odbor talijansko ministarstvo na nje-
govu prvu dužnost, da se pobrine kod
Austro-Ugarske, da bude Istra sje-
dinjena sa Italijom.

Boljega saveznika nemože si želiti
Austro-Ugarska!!

Iz Rieke pišu nam 15. o. mj.: U
glasilu primorskih Hrvata u ovdšnjem
cienjenom „N. Listu“ čitamo u broju od
dne 13. o. mj. pod naslovom „Hrvatski
oglas u „Voce“ pritožbu proti talijanskom
mjestnom listiću „Voce“, koji da priobčuje
hrvatske oglase tako izkrivljene i naka-
zene, da ih je jedva razumili. Uredništvo
talijansko-autonomaskog listića, da hoto-
mično izopaučuje naš hrvatski jezik iz ne-
oprostive mržnje do njega. Uredništvo „Nov.
Lista“ žali to nesmisleno postupanje talij-
janskog listića, kojemu da to nesluži ni-
malo na čast.

Savjetuje konačno našim ljudem, da
sami pripaze, da im se jezik nenakazuje i
da nepostaje ruglom čitalačkog občinstva.

Mi se doduše slažemo sa opravdanom
ogorčenošću hrvatskog lista, ali neslažemo
se s njegovim savjetom. Prvo ne radi
toga, jer mi držimo svakoga Hrvata lu-
djakom, koji daje takvom uredništvu
oglasne značaj, da će mu je nagrditi u je-
zikovnom pogledu, drugo ne radi toga, jer
nije dužan nijedan oglašivač, da plati
oglas, ako mu je nagrdjen ili ako ga čit-
alačko občinstvo nerazumije. Oglasi se
priobčuju i plaćaju radi toga, da je ob-
činstvo čita i razumije. Ako je oglas
krivjom predničtva ili uprave lista nera-
zumljiv, oglašivač nije dužan platiti ga. Sa
računom dobije oglašivač i odnosne iztiske
lista, pa ako je jezik nagrdjen i oglas ne-
razumljiv, neka sve vrati uredništvu ili
upravi onog lista.

Nesreća na željeznici Sv. Petar-
Rieka. Dne 9. o. mj. dovože na Rieku
vlakom, koji dolazi iz Sv. Petra umirov-
ljenog vlakovođu g. Schönhammera, starca
od 64. godine, kojemu je vlak sgnječio
obje noge. Kad je vlak krenuo sa postaje
Jurđani put Rieke nalazio se je nesretni
starac u vagonu za konduktore, gdje je na
jednom izgubio ravnotežje, te se srušio sa
vlika na zemlju, gdje su mu kola od vlika
sgnječila obje noge. Na licu nesreće obu-
stavljen je vlak i starcu pružena prva
pomoć. Sa riečkog kolodvora prenesoše
unesrećenoga u javnu bolnicu. Njegovo
stanje je vrlo pogibeljno obzirom na teške
rane i na njegovu dobu.

Važno za vinogradare! Pod na-
slovom „Dvanajst pisama Stjepana Bulića,
učitelja poljođelstva, Ivanu Težakoviću o
pripravljanju, čuvanju, redjenju i opleme-
nivanju vina“ primili smo 72 stranice
obsežajuću knjizicu, u kojoj se razpravlja
sa gospodarskog stališa, kako je barantiti
vinom pred jematvom, u jematvi i po-

jematvi. Knjizica je veoma poučna, a stane
samo 10 nč. Izdala ju je „Vinarska udruženja
za Dalmaciju“, te se dobiva kod „Sjeme-
nišne knjizare“ u Spjiti. Preporučamo
ju topla našim vinogradarima.

Iz Vošće (Dalmacija) nam pišu:
Berba grozdju kod nas započela 15. tek.
Rod obilan; a grozdje zdravo; preko 35
hiljada hektolitara. Može ga se kupiti u
grozdju, mastu i cidju, pa crnog, bijelog i
opola. Pristaniste za parobrode povoljno.
U sedmičnoj smo svezi sa Riekom, Trstom i
Splitom, a sa Šibenikom u dnevnoj. Za
potanje upute nek se kupci obrate na ob-
činu.

Filijalka C. Kr. priv. austr. kreditnoga zavoda

za trgovinu i obrt u Trstu
prima: Uplate u krunama,
proti bezina blagaje danostilju:
za predobjavom od 4 dana po 2 1/2%
„ „ „ „ 8 „ „ 3%
„ „ „ „ 12 „ „ 3 1/2%
proti pisama za isplatu na ime:
za predobjavom od 4 dana po 2 1/2%
„ „ „ „ 8 „ „ 3%
„ „ „ „ 12 „ „ 3 1/2%
„ „ „ „ 30 „ „ 4%
„ „ „ „ 30 dana po 2 1/2%
„ „ „ „ 3 m. „ 3%
„ „ „ „ 6 „ „ 3 1/2%
„ „ „ „ 12 „ „ 4%
„ „ „ „ 30 „ „ 4 1/2%
„ „ „ „ 3 m. „ 4%
„ „ „ „ 6 „ „ 4 1/2%
„ „ „ „ 12 „ „ 5%
„ „ „ „ 30 „ „ 5 1/2%
Za bone blagaje i za pisma za isplatu u
krunama, koje su već u prometu, stupa u kriepost
nova kamatna ljestvica dne 12. marča, 16. marča,
odnosno 7. aprila t. g. po odnosnoj predobjavi.
Okružni odjel u krunama razpoloživi
s mjesta, 2% na svaki svotli.
Kruna i napoleoni u tekućem ra-
čunu: Uvjeti se sklappaju prigodice već prema
roku predobjave.

Izdaje doznačnice:
za Beč, Budimpeštu, Brno, Karlove vari, Rieku,
Larov, Prag, Reichenberg, Trojavu, kao također
za Zagreb, Arad, Bielest, Gablonz, Gradec, Šibinj,
Inomost, Celovec, Ljubljani, Linc, Olomuc, Sazj
i Solograd bez izjaka.
Evi se kupajom i prodajom divisa, novca i
vriednostnih papira.
Prma uplate odrezaka, izvučenih vriednostnih
kano i uplate svake vrsti.
Daje predajavne na Warrants i vriednosti
iz najumjesta i uvjete.
Predajavne otvara na dokumente za London,
Paris, Berlin i druge trgove po vrlo umjesta
uvjetih.

Kreditna pisma izdaje za kojipod trg.
Utočci u pohranu. Primaju se u pohranu
vriednostni papiri, zlatni i srebrni novac i ban-
kovni papiri. Uvjeti se mogu doznati obratit se na
blagajne zavoda.
Mjenbene naputnice.
Blagajne zavoda izplatuju mjenbene naputnice
talijanske banke u talijanskim lirama ili u krunama
po danjem tečaju.
Trst, 8. marča 1902.

Tvornica pokuštva dvorskog dobavljača

IGNACIJ KRON
TRST — BEČ.

Tvornica u Beču u vlastitim zgradama.
Kuća utemeljena god. 1849.
Na zahtjev šalje badava:
ilustrovane popise, originalne nacрте os-
nova, pregled sobnih namještaja.
Najveća solidnost, elegantnost
i jeftina cena.

Sloveski profesorji medicne in zdravnik pripravljalo

**Tinkuro za
želodec**
lekmarnja
Piccoli — ja
v Ljubljani
dvornega zalagatelja
Nj. svet. papeža

kol sredstvo, ki krepa želodec, vzbuja tek,
pospešuje prebavljanje in odprje telesa po-
sebno zdravilna za one, ki trpe na zaša-
ranem zapriju.
Tinkuro za želodec razposlila lekarnar
Piccoli v Ljubljani v stakljicah 12 stekle-
nicami za K 2.2, v 24 steklenicami za K
4.80, v 36 steklenicami za K 7, v 70 stekle-
nicami za K 18. (Poštni paket pod 6 kg.)
Je v razprodaji v lekarnak v Gorici,
Tolminu, na Primorskem, v Trstu, Istri in
Dalmaciji a 30 h. steklenica.

Prvo slovensko skladišče pokuštva
ANTONA CERNIGOJ
TRST
Via di Piazza vecchia 1, u kući Marozzi,
podružnica stolarske zadruge u Gorici.
Skladišta u Solkanu — Trstu.
Tvornica sa strojevnim obratom.
Svaka je konkurencija nemoguća,
jer je pokuštvo iz prve ruke.

Čvrste stiskaonic
(preše) za vino
svake veličine i maštonice za grozdje
kao i druge strojeve svake vrste, orodje
i materijal dobiva se u zalihl tvrdke
Živic i dr.
Via Commerciale br. 2 u Trstu

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito
pako velič. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice
svoj krojački posao
na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,
u prvom katu.
U zalihl imade na izbor raznovrstne najmodernije
tkanine za odicla, koja izvršuje točno po mjeri.
Anton Klement, krojački majstor.

Istarska Posujilnica u Puli.
koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili
Prma zadrugare, više po kruna 20. ako i nije član
Prma novac na štednju od svakoga, te plaća od
istoga 4 1/2% kamata čisto bez ikakvog odbitka.
Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez pred-
hodnog odkaza, iz-
nose do 400 K uz odkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz odkaz od
od 14 dana a tako i veće iznosne ako se nije kod uložnja suglasno
ustanovio veći ili manji rok za odkaz.
Zajmове (posude) daje samo zadrugarom,
i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.
Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati
osim jultja i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.
Družtvena pisarna ihlagajna nalazi se u Via Giulia br. 5, prizemno
ihlagajna gdje se dobivaju pobliže informacije.
Ravnateljstvo.

STROJEVI ZA MALJE I ČARAPE
koliko za domaću, toliko za uporabu obrta.
— Jedini i najnoviji sistem —
dobiva se kod tvrdka
MARIA SIMEONI
Trst, Corso N. 35.
Vlastita i odlkovana tvornica za
MALJE I ČARAPE:
Via dell' Olmo 7 — Trst.

L. Malitzky
urar i srebrnar.
Via Sergja 65. POLA Via Sergja 65.
preporuča
Omega, Longines, Schafhaus ura
za žep u zlatu, srebru i metalu koje su naj-
točnije ure-kazalice,
dalje ura-budilica „Junghans“, sobnih
satova raznih kovina i vrsti, svakovrstnih
zlatnih i srebrnih stvari, n. pr. prstena,
naušnica, narakvica, lanaca, igala, gumbala
itd., sve najprikladnije
za darove o priliki sv. potvrde (berme).

